

2007-04-13

Dnr EHL 2006/67

EKONOMIHÖGSKOLAN
Lunds universitet

Forskningspolitiska institutet

Studieplan för forskarutbildning i forskningspolitik till doktorexamen vid Lunds universitet

Studieplanen är fastställd av Ekonomihögskolans styrelse 2007-04-13. Se även Föreskrifter för utbildningen på forskarnivå vid Ekonomihögskolan, fastställda 2007-04-13, dnr EHL 2006/66.

Vid Forskningspolitiska institutet (FPI) bedrivs forskning och utbildning inom frågor om sociala, politiska och ekonomiska aspekter på kunskaps- och vetenskapsdynamik, på teknisk och industriell utveckling samt dess risker, hot och sårbarhet. Relationer mellan universitet, företag, myndigheter och frivilligorganisationer i utvecklingen av kunskap, teknik och industri är ett centralt forskningsfält vid FPI.

Forskarutbildningen ges i den omfattning tillgängliga resurser medger.

1. Utbildningens syfte och lärandemål

Syftet med forskarutbildningen vid FPI är att ge fördjupade kunskaper inom följande tre – delvis överlappande – ämnesområden som vid Institutet samlas under beteckningen Forskningspolitik:

- (A) forskningens styrning, organisering och kultur samt interaktionen mellan akademi och industri,
- (B) sociala vetenskaps- och teknikstudier,
- (C) risk- och säkerhetsforskning samt ”social intelligence”.

Utbildningens mål är att utexaminera självständiga och kreativa forskare med bred kunskap i ämnesområdenas teorier, metodologisk skicklighet samt kompetens att utforma och bedriva forskningsprojekt. Den studerande skall pedagogiskt kunna vidareförmedla såväl grundläggande kunskaper i ämnesområdena som de kunskaper som förvärvas inom ramen för forskarutbildningen. I avhandlingsarbetet skall den studerande fördjupa sig i teori, metod och/eller tillämpning på ett sådant sätt att man skaffar sig förståelse för och själv bidrar till den ledande forskningen inom området i fråga. Den studerande skall vidare uppfylla de målsättningar som framgår av kursplanerna för det obligatoriska kursprogrammet.

Forskarutbildningen vid FPI leder till filosofie doktorexamen.

En hög kvalitet på forskarutbildningen eftersträvas genom en stark koppling

- till forskningsfronten genom ett kritiskt förhållningssätt,

- mellan det specifika avhandlingsämnet och dess mer generella vetenskapliga sammanhang,
- mellan olika, för ämnesområdenas relevanta, vetenskapliga discipliner,
- till det internationella sammanhanget, i val av perspektiv, teori och metod, samt genom kontakter med internationella forskare och forskarmiljöer,
- mellan ämnesområdenas akademiska och praktiska dimensioner.

Studie- och yrkesvägledning för studerande på forskarnivå organiseras av institutet, och hanteras av handledarna.

2. Behörighet

Behörig att antas till forskarutbildning är den som dels har grundläggande behörighet, dels särskild behörighet och som bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att klara utbildningen.

Studenter som antas enligt den gamla ordningen skall för allmän behörighet ha genomgått en högskoleutbildning om minst 120 poäng enligt den gamla ordningen eller ha motsvarande kunskaper. Behörig att antas är även den som i annan ordning inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

2.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som gått igenom grundläggande högskoleutbildning om minst 240 högskolepoäng, varav 60 högskolepoäng på avancerad nivå. Grundläggande behörighet har även den som i någon annan ordning inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

2.2 Särskild behörighet

Särskild behörighet har den som läst minst 90 högskolepoäng i ett för forskningspolitik relevant ämne där den sökande slutfört en uppsats om minst 15 högskolepoäng, eller i annan ordning inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande färdigheter.

2.3 Önskvärda förkunskaper

Muntlig och skriftlig framställning på engelska är en viktig del av forskarutbildningen. Förmåga att tillgodogöra sig och skriva vetenskapliga texter på engelska är därför en förutsättning för att genomföra utbildningen.

3. Antagning och urval

Beslut om antagning till forskarutbildningen fattas av prefekten. Urvalet bland behöriga sökande grundas på en bedömning av förmågan att tillgodogöra sig forskarutbildningen. Denna bedömning baseras på kvaliteten i tidigare självständiga arbeten, samt på den sökandes avhandlingsplan. Dessutom kan intervjuer komma att användas. Universitetet eftersträvar en jämnare könsfördelning såväl som etnisk och social mångfald (se *Jämställdhetspolicy för Lunds universitet*). FPI ser därför gärna att såväl kvinnor som män, och svensk- såväl som utlandsfödda, söker till forskarutbildningen.

Innan studierna påbörjas ska den studerande registrera sig och ange med vilken aktivitetsgrad studierna ska bedrivas. Studierna får som lägst bedrivas på halvtid (såvida inte skäl kopplade till sjukförsäkringssystemet föreligger).

4. Utbildningens uppläggning och innehåll

Utbildningen för filosofie doktorsexamen kräver normalt en studietid om fyra år. Detta förutsätter att doktoranden på heltid ägnar sig åt studierna och utnyttjar undervisningen effektivt. I de fall en studerande tilldelats doktorandtjänst och fullgör institutionstjänstgöring av viss omfattning (högst 20 procent) medges en i motsvarande mån längre studietid.

Utbildningen omfattar totalt 240 högskolepoäng fördelade på en kursdel om 60 högskolepoäng och en avhandlingsdel om 180 högskolepoäng.

FPI:s prefekt har ansvar för forskarutbildningen, och fattar beslut efter hörande av styrelsen för institutet. I styrelsen ingår bland annat lärar- och doktorandrepresentanter samt representanter för studenter på grundnivå och för administration.

4.1Handledning

För varje doktorand inrättas en handledargrupp med tre lärare, huvudhandledare, biträdande handledare och ytterligare en ledamot. Huvudhandledare skall utses i samband med antagningen och skall vara en lärare med (minst) docentkompetens, handledarutbildning och en fast anknytning till FPI. Huvudhandledaren har huvudansvaret för att avhandlingsarbetet fortskrider och att avhandlingen uppfyller önskade kvalitetskrav. Biträdande handledare utses i samband med att avhandlingsämnet avgränsas. För denna uppgift bör en med ämnet väl förtrogen person sökas oberoende av var hon eller han är verksam. Handledargruppens tredje ledamot har till uppgift att delta i inledande diskussioner om avhandlingens inriktning samt att läsa slutmanus. Dessemellan bör denna ledamot mer översiktligt följa arbetets fortskridande. Den tredje ledamoten kan även vara någon som har sin huvudsakliga verksamhet vid annan institution, vid en myndighet eller företag.

4.2 Individuell studieplan

Vid forskarstudiernas början upprättas en individuell studieplan för varje doktorand i samråd mellan handledare och doktorand. Planen skall innehålla en översiktlig planering för studietiden. En ungefärlig tidsplan för de olika momenten i avhandlingsarbetet och för kursläsningen skall finnas. Planen bör vara mer detaljerad för det närmaste verksamhetsåret och mer översiktlig för senare år. Den skall årligen revideras och omprövas. Den skall fastställa både doktorandens åtagande och FPI:s skyldigheter i förhållande till doktoranden.

I samråd med handledarkollegiet vid institutet granskar prefekten årligen doktorandernas studieplaner för att försäkra sig om att utbildningen framskrider på ett rimligt sätt. Dessutom är prefekten ålagd att årligen förmedla studieplanerna till fakultetsnämnden. En doktorand som ”i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen” (Högskoleförordningen kap 8, § 10) kan avstängas från fortsatta resurser för forskarutbildning. Detta kräver beslut av fakultetsnämnden.

Doktorand eller handledare som anser att den andra parten brustit när det gäller de i tidsplanen aktualiserade specifika handlednings- respektive studieåtaganden kan vända sig till FPI. Överklaganden kan ske till fakultetsnämnd (eller motsvarande).

4.3 Undervisning

Doktoranden har rätt till undervisning i form av seminarier och lärarledda kurser. FPI har rätt att kräva att doktoranden deltar aktivt i den erbjudna undervisningen.

Undervisande doktorander bör genomgå minst två veckors högskolepedagogisk utbildning, och alla doktorander ska ges möjlighet att delta i högskolepedagogiska kurser.

4.3.1 Obligatoriska moment

Det obligatoriska kursblocket omfattar 30 högskolepoäng och utgörs av ett introduktionsblock i forskningspolitik. Det innehåller

- en översikt över ämnesområdets forskningsparadigm och praktik (15 högskolepoäng)
- metod (7,5 högskolepoäng)
- nedslag i något av FPI:s tre ämnesområden (7,5 högskolepoäng)

4.3.2 Valfria kurser och läskurser

De valfria momenten omfattar 30 högskolepoäng, och utgörs av kurser som avser att ge fördjupade kunskaper eller specialisering inom några av ämnets delområden och därtill hörande teori- och metodproblem. De valfria kurserna kan både utgöras av

- färdigt utformade doktorandkurser utanför eller inom institutet och
- individuella läskurser.

4.4 Forskningsseminarier och konferenser

Doktoranden förutsätts aktivt deltaga i FPI:s institutsgemensamma vetenskapliga verksamheter: seminarier med mera, samt vid FPI:s forskarseminarium lägga fram egna texter omkring en gång per termin.

En del av forskarutbildningen är att inlemmas i det vetenskapliga samfundet och därmed delta i det vetenskapliga utbytet i forskningsfältet, nationellt såväl som internationellt. Därför förväntas doktoranden delta i relevanta konferenser inom ämnesområdena. Urval av sådana konferenser sker i samråd med handledarkommittén (se nedan).

Doktoranden bör även presentera sin forskning vid konferenser och andra institutioner. Det kommer att förväntas av FPI:s doktorander att de utnyttjar möjligheter att vistas vid andra institutioner – med fördel utomlands – omkring en av utbildningens terminer.

5. Undervisning och kunskapsprov

Forskarutbildningen ges i form av föreläsningar, seminarier och handledning. Undervisningsformer och examination kan variera mellan kurser; de obligatoriska kurserna bedöms av kursens examinator, med en skriftlig uppgift vid kursens slut som viktigaste moment. Undervisningen ges på engelska när icke svensktalande doktorander deltar. Även andra vid Lunds universitet eller andra lärosäten (inkl. utländska) anordnade kurser kan, efter medgivande av prefekten, ingå i den studerandes forskarutbildning.

Examinator för de valfria momenten är disputerad lärare vid institutet, och utses av prefekten vid forskningspolitiska institutet. Examinator ska vara en annan person än handledare eller bihandledare. De valfria momenten utgörs av kurser som väljs i samråd med examinator så att de täcker en god bredd och djup inom ämnesområdet.

Avhandlingen skall baseras på självständigt vetenskapligt arbete och omfattar 180 högskolepoäng. Den kan utformas antingen som ett enhetligt sammanhängande verk (monografi-avhandling) eller som ett antal vetenskapliga uppsatser av examinandens försedda med en kort sammanfattning (sammanläggningsavhandling). Ett arbete av två eller flera författare kan godkännas som doktorsavhandling, om varje doktorands insats redovisas så att den kan bedömas individuellt.

Avhandlingen försvaras vid en offentlig disputation. Avhandlingen betygsätts med något av betygen *godkänd* eller *underkänd*. Vid betygsättningen tas hänsyn till såväl innehållet i avhandlingen som försvaret av den vid disputationen.

Ytterligare anvisningar rörande avhandling, disputation och betygsnämnd ges i Föreskrifter för utbildningen på forskarnivå vid Ekonomihögskolan, dnr EHL 2006/66.